

V L A A M S E R A A D

ZITTING 1993-1994

17 MAART 1994

VOORSTEL VAN DECREET

— van de heer S. De Clerck c.s. —

**houdende maatregelen ter versterking van de financiële structuur
van de Vlaamse kleine en middelgrote ondernemingen**

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Dit voorstel van decreet moet het mogelijk maken om de **financiële** structuur, de levenskracht en de groei van de Vlaamse KMO's te verbeteren. Via het stelsel dat met dit decreet wordt beoogd, zal Vlaams spaargeld gemobiliseerd kunnen worden om het te investeren in de eigen economie.

Om de aantrekkingskracht van het produkt te versterken en om het de KMO's mogelijk te maken zich te financieren tegen een zo laag mogelijke rentevoet, wordt voorgesteld dat Vlaanderen gebruik maakt van zijn bevoegdheid om vrijstellingen toe te staan op het successierecht, alsook om zijn sinds begin 1994 verworven bevoegdheid te gebruiken om kortingen toe te staan op de personenbelasting (zoals bepaald in de artikelen 4, § 2 en 9, § 1 van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van gemeenschappen en gewesten).

In Frankrijk bestaat zo'n systeem onder de naam CODEVI (Compte pour le **développement** industriel) al meer dan tien jaar, en het kent een groeiend succes. Onlangs nog heeft premier Balladur aangekondigd dat hij de maximaal van de personenbelasting aftrekbare bedragen zal optrekken tot 20.000 Franse frank.

Noodzaak aan KMO-kapitaal

Diverse studies wijzen er al jaren op dat de financiële structuur van onze KMO's versterkt moet worden met het oog op moderniseringsinvesteringen, groei, financiering, familiale opvolging of overname-regelingen.

Het is de bedoeling van het voorstel de **KMO's** toegang te bieden tot achtergestelde leningen tegen een zo laag mogelijke rentevoet op relatief lange termijn (hierbij wordt meer in het bijzonder gedacht aan een termijn tussen vijf en vijftien jaar).

De techniek van de achtergestelde lening heeft het voordeel dat de lening via het kanaal van de banken verstrekt kan worden terwijl ze voor de ontlener niet de verantwoordelijkheid van het hebben van aandeelhouders met zich brengt, en toch bijna gelijk te stellen is aan kapitaal. In het licht van de basismentaliteit van de meeste **KMO's**, waarin men vooral toch baas wil blijven in eigen zaak, is dit een niet te verwaarlozen voordeel. Een vaste rentevoet en terugbetaling op een vastgesteld moment zijn eveneens essentiële kenmerken. Wegens het achtergestelde karakter van de lening is er, omdat een faillissement eventueel kan voorkomen, wel een groter risico aan verbonden dan bij gewone **bank**-schulden. Tot uitbetaling van de achtergestelde leningen wordt immers overgegaan pas nadat alle andere schulden werden voldaan en juist voor er eventueel nog iets wordt uitgekeerd aan de aandeelhouders.

Voor de ondernemer is het grootste voordeel dat achtergestelde leningen behandeld kunnen worden als een uitbreiding van het eigen vermogen. Zij vormen een relatief stabiele vorm van kapitaalbreng en leiden niet tot het verlies van controle over het familiaal bedrijf.

Mobilisatie van Vlaams kapitaal voor Vlaamse ondernemingen

Het komt er vandaag op aan om ten behoeve van onze economische ontwikkeling het spaargeld van de Vlamingen te kunnen leiden naar de ontwikkeling van de eigen **Vlaamse** economische activiteit.

De indiener is ervan overtuigd dat er in Vlaanderen voldoende spaargeld aanwezig is. Het komt er slechts op aan het te mobiliseren voor de eigen ontwikkeling in plaats van het hoofdzakelijk te investeren in onproduktieve **staatsob**ligaties en obligaties van buitenlandse debiteuren. De stap naar aandelen is voor vele voorzichtige beleggers nog te groot. Het bankwezen kan hier zijn bemiddelende rol spelen, de Vlaamse regering kan het inschrijven op het **KMO-spaar**-boekje stimuleren via fiscale stimuli. Het zou ook een eerste zichtbaar teken zijn dat Vlaanderen een eigen **fiscaal-econo**mische politiek kan voeren. Vlaanderen kan het bewijs leveren dat het efficiënt werkt en dat het dus een **belastingskor**ting aan zijn ingezetenen kan geven. Hetgeen het bewijs bij uitstek zou zijn dat de staatshervorming ook in de praktijk werkt.

Vlaanderen kan zo ook zijn steentje bijdragen tot de economische relance waar de vele werklozen dringend nood aan hebben.

Gehanteerde stimuli

De belastingsplichtige krijgt in het voorstel de keuze tussen twee systemen, die desgevallend ook cumulatief **kunnen** worden toegepast.

Enerzijds is er de optie waarbij het Vlaamse Gewest aan de houder van een KMO-spaarboekje een belastingskorting verleent in functie van het bedrag dat gemiddeld gedurende **één** jaar uitstond op dit spaarboekje, (waarbij in een maximumbedrag van **100.000** frank per belastingsplichtige wordt voorzien). **Eén** tiende van dit bedrag zou kunnen afgetrokken worden van het belastbaar **inkomen**.

Anderzijds is er de optie waarbij de Vlaamse regering vrijstelling van successierechten zou verlenen voor bedragen die voldoende lang ononderbroken op een KMO-spaarboekje hebben gestaan. Hierbij wordt gedacht aan een bedrag tot maximaal 500.000 frank voor een minimumtermijn van acht jaar.

In de beide opties zou de kinderlast van de belastingsplichtige een rol spelen.

Schatting van de kostprijs van dit systeem voor de Vlaamse s c h a t k i s t

Op basis van het aantal deelnemers aan het federale pensioensparen kan worden ingeschat dat potentieel tot 300.000 Vlaamse belastingsplichtigen aan het eerste systeem zouden deelnemen. Dit zou dan tot een kostprijs van 800 à 900 miljoen frank per jaar leiden.

Voor het tweede systeem is een kostprijsberekening veel moeilijker omdat we er kunnen van uitgaan dat veel van het ingezamelde bedrag vandaag gewoon niet aangegeven wordt in de nalatenschap (en we een verrekening op de waarde van onroerend goed in de nalatenschap uitsluiten). Het moment van de inkomensderving **voor** de Vlaamse overheid ligt daarboven ook verder weg in de tijd. In de mate dat er toch nog financieel verlies zou zijn, mag er echter van uitgegaan worden dat het terugverdieneffect door de verhoogde **in**vesteringen het sowieso al geringe fiscaal verlies meer dan zal compenseren. Het KMO-spaarboekje vormt op die manier dus tegelijk een soort regularisatiemethode voor de nu de facto bestaande belastingvrije overgang.

De rol van de onderscheiden actoren

Het grote publiek krijgt de gelegenheid om in te tekenen op een KMO-spaarboekje (het publiek is ruim vertrouwd met het fenomeen van het spaarboekje) met een rente die iets lager ligt dan de marktrente, hetgeen dan weer gecompenseerd wordt doordat de Vlaamse regering een fiscaal voordeel verschaft.

De financiële instelling zamelt KMO-spaardeposito's in tegen een lage rentevergoeding, reikt fiscale vrijstellingsattesten uit aan de spaarders, en verleent achtergestelde leningen met een beperkte rentevoet aan haar KMO-klantenbestand.

De Vlaamse regering geeft korting op de personenbelasting en vrijstelling inzake successierechten. Ze bepaalt tevens een maximumrentevoet voor de toegekende achtergestelde leningen. Ze controleert of die achtergestelde leningen ook

effectief toegekend worden conform de voorwaarden. Ze helpt bij het tot stand brengen van een evenwicht tussen vraag en aanbod. En last but not least neemt ze een gedeelte van het niet-terugbetalingsrisico op zich.

Bevoegdheid

Ik meen dat de inhoud van dit voorstel tot de bevoegdheid van het gewest behoort. Er wordt immers gestreefd naar een synergie tussen de gewestelijke economische bevoegdheid o.m. op het terrein van de economische expansie en de bevoegdheid tot het verlenen van kortingen op de personenbelasting en vrijstellingen van successiebelasting.

Hoofddoogmerk van het voorstel is via belastingsinstrumenten die tot de bevoegdheid van het gewest behoren, KMO's aan goedkope werkingsmiddelen te helpen. In **die mate** vertoont het voorstel gelijkenissen met de maatregel voorzien in de artikelen 2 en 3 van de wet van 17 juli 1959 tot invoering en ordening van maatregelen ter bevordering van de economische expansie en de oprichting van nieuwe industrieën. Inderdaad deze maatregel houdt in dat de overheid aan kredietinstellingen subsidies toekent om hen in staat te stellen ondernemingen via een leningstechniek goedkope geldmiddelen aan te bieden. In dit voorstel wordt de „subsidie” niet rechtstreeks aan de kredietinstelling toegekend, maar onrechtstreeks, nl. door de omstandigheden te scheppen waardoor zij een lagere rente op bepaalde spaardeposito's kunnen toekennen. Door deze benaderingswijze wordt ook de betrokkenheid van de deelnemers met het bedrijfsleven in het gewest versterkt. Dit is een gewenst neveneffect.

Vanuit deze overwegingen toon ik aan dat het voorstel past in de exclusief gewestelijke bevoegdheid om de economische expansiepolitiek te bevorderen. Het voorstel mengt zich op geen enkele wijze in aspecten van het financieel beleid of de bescherming van het spaarwezen wat immers een federale bevoegdheid is.

Men zou wel kunnen opwerpen dat in het voorstel een spaarprodukt wordt gereguleerd wat duidelijk een federale bevoegdheid is. Dit is echter niet zo want de reglementering van het spaarboekje is ondergeschikt doch noodzakelijk om twee bevoegdheden van het gewest te kunnen uitvoeren te weten : KMO's stimuleren door hen toegang te verschaffen tot goedkope werkmiddelen en ten tweede gebruik maken van de bevoegdheid om kortingen op de personenbelasting en vrijstelling van successierechten toe te staan. Deze laatste bevoegdheid is slechts zinvol in de **mate** dat de decreetgever aan deze kortingen ook voorwaarden mag verbinden, voorwaarden waarvan de vervulling hem helpen op een creatieve wijze een andere bevoegdheid, nl. de economische ontwikkeling, uit te oefenen.

Er moet dus geconcludeerd worden dat het voorstel een gewestelijke materie behandelt en dus tot de bevoegdheid van de Vlaamse Raad behoort. Het is een eerste poging de bevoegdheid om vrijstellingen of kortingen toe te kennen op respectievelijk de successierechten en de personenbelasting effectief te gebruiken.

Commentaar bij de artikelen

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikel 2

Technisch krijgt de belastingsplichtige in het voorstel **van** decreet de keuze tussen twee systemen, desgevallend ook cumulatief toe te passen.

1. Er wordt een reglementair kader geschapen waarbinnen de financiële instellingen aan hun klanten een KMO-spaarboekje kunnen aanbieden. Het Vlaamse Gewest verleent aan de houder van het spaarboekje een belastingskorting naargelang van het gemiddeld (één jaar op dat spaarboekje) uitstaande bedrag en dat tot een maximumbedrag van 100.000 frank per belastingsplichtige. Technisch moet dit zodanig worden uitgewerkt dat één tiende van het gemiddeld uitstaande bedrag aan de basis afgetrokken kan worden van het belastbaar inkomen. Dit komt dan neer op een belastingvermindering van **2.500 à 3.000** frank, afhankelijk van de kinderlast van de betrokkene. Dit moet overeenkomen met een extra rente van **2,5 à 3** percent. Die spaarrekening moet voor de rest alle eigenschappen hebben van een normale spaarrekening. De overheid kan desgewenst wel een maximale rentevoet vastleggen.

2. In het tweede systeem kan de Vlaamse regering vrijstelling van successierechten, verlenen voor bedragen die **vol-**doende lang ononderbroken op het KMO-spaarboekje hebben gestaan, (en waarvoor de directe aftrek niet is gevraagd). Technisch moet dat zodanig worden uitgewerkt dat wie gedurende minstens acht jaar ononderbroken een bedrag tot maximum 500.000 frank per belastingsplichtige, vermeerderd met 100.000 frank per kind, op zijn KMO-spaarboekje laat staan, het recht verwerft op vrijstelling van successierechten ten belope van de heffing op het ingelegde bedrag. Bijkomende voorwaarde is wel dat minstens voor dat bedrag aangifte in roerende waarden wordt gedaan in de nalatenschap.

Artikel 3

Dit artikel heeft toe doel te verzekeren dat het door de financiële instellingen op een spaarboekje met fiscaal voordeel ingezamelde geld ook effectief gebruikt wordt om KMO's goedkoop te financieren.

Om de risico's te beperken en om gebruik te maken van het bestaande banknetwerk wordt ervoor geopteerd om de ingezamelde middelen via achtergestelde leningen ter beschikking te stellen van de KMO's.

Daarom ook zal de Vlaamse overheid een maximumrentevoet vaststellen waaraan de ingezamelde spaargelden kunnen ter beschikking gesteld worden van de KMO's. Zo wordt optimaal tegemoet gekomen aan de basisbekommering : het ter beschikking stellen van goedkoop kapitaal aan KMO's.

Die maximumrentevoet zou zo moeten worden gekozen dat de financiële instellingen aan de spaarder op zijn KMO-spaarboekje een rendement geven dat op zich iets lager ligt dan het marktrendement. Meer bepaald moet die maximumrentevoet het de financiële instelling ook mogelijk maken om, met behoud van een winstmarge, aan de spaarder een rendement te geven dat samen met het fiscaal voordeel minstens het niveau van de markt (dit wil zeggen het rendement op het klassieke spaarboekje) haalt.

Praktisch zal de KMO haar aanvraag doen bij een financiële instelling naar haar keuze. Die instelling beoordeelt de financiële en economische merites van het dossier.

Ook moet de financiële instelling ervoor instaan dat het jaarlijks gemiddeld uitstaand bedrag op de KMO-groespaar-

rekeningen effectief via achtergestelde leningen wordt ter beschikking gesteld (gezien de fiscale vrijstelling) aan **KMO's**.

Zou een financiële instelling onvoldoende vraag hebben naar dit type van krediet, dan moet zij haar teveel overmaken aan een door de Vlaamse regering aangewezen spijlinstelling tegen een vastgestelde rentevoet (waarbij bijvoorbeeld gedacht kan worden aan de rentevoet van het spaarboekje + 0,75 percent inzaelkosten). Financiële instellingen die de vraag niet kunnen dekken met hun eigen ingezamelde deposito's, kunnen dit overschot opnemen bij de spininstelling.

Artikel 4

Aan achtergestelde leningen is er in geval van faillissement een groter risico verbonden dan aan gewone bankschulden. Er wordt immers slechts tot uitbetaling van de achtergestelde lening overgegaan nadat alle andere schulden werden voldaan en juist voor er eventueel nog iets wordt uitgekeerd aan de aandeelhouders.

En aangezien – zoals bij elke economische activiteit – er ongetwijfeld ook een aantal faillissementen zullen optreden bij KMO's die dergelijke voordelige achtergestelde leningen hebben genoten, zullen niet alle leningen ook effectief worden terugbetaald. De banken lopen bij deze vorm van kredietverstrekking dus een groter risico.

Om aan dit bezwaar tegemoet te komen moet de Vlaamse overheid een deel van het risico op zich nemen. Om de financiële instellingen echt over de drempel te halen lijkt een 30 percentdeelneming in het risicopakket derhalve aangewezen.

S. DE CLERCK

De Vlaamse regering heeft de Vlaamse KMO's een
kredietgarantie van maximaal 10 miljoen per KMO
toestaan. De Vlaamse KMO's kunnen deze garantie
aan de Vlaamse KMO's laten toekennen. De Vlaamse
KMO's kunnen deze garantie aan de Vlaamse KMO's
laten toekennen.

De Vlaamse regering heeft de Vlaamse KMO's een
kredietgarantie van maximaal 10 miljoen per KMO
toestaan. De Vlaamse KMO's kunnen deze garantie
aan de Vlaamse KMO's laten toekennen. De Vlaamse
KMO's kunnen deze garantie aan de Vlaamse KMO's
laten toekennen.

De Vlaamse regering heeft de Vlaamse KMO's een
kredietgarantie van maximaal 10 miljoen per KMO
toestaan. De Vlaamse KMO's kunnen deze garantie
aan de Vlaamse KMO's laten toekennen. De Vlaamse
KMO's kunnen deze garantie aan de Vlaamse KMO's
laten toekennen.

De Vlaamse regering heeft de Vlaamse KMO's een
kredietgarantie van maximaal 10 miljoen per KMO
toestaan. De Vlaamse KMO's kunnen deze garantie
aan de Vlaamse KMO's laten toekennen. De Vlaamse
KMO's kunnen deze garantie aan de Vlaamse KMO's
laten toekennen.

VOORSTEL VAN DECREET

Artikel 1

Dit decreet regelt een in artikel 39 van de Grondwet bedoelde aangelegenheid.

Artikel 2

Natuurlijke personen met fiscale woonplaats in het Vlaamse Gewest die geldmiddelen beleggen op een KMO-spaarboekje, kunnen een vrijstelling van successierechten en/of een korting op de personenbelasting verkrijgen.

De Vlaamse regering bepaalt de modaliteiten voor het verkrijgen van de vrijstelling en/of de belastingsvermindering.

Artikel 3

De financiële instelling die een KMO-spaarboekje op de markt brengt, moet garanderen dat de ingezamelde middelen in de vorm van achtergestelde leningen zullen ter beschikking van kleine en middelgrote ondernemingen worden gesteld, en dit overeenkomstig de voorwaarden, vastgesteld door de **Vlaamse** regering.

Indien zij voldoen aan de gestelde voorwaarden, kunnen zij door de Vlaamse regering worden gemachtigd attesten uit te schrijven die recht geven op een belastingsvermindering.

Artikel 4

De **Vlaamse** regering kan, onder de modaliteiten die zij bepaalt, de gewestwaarborg verlenen aan de achtergestelde leningen die, in het kader van de besteding van de ingezamelde gelden op het KMO-spaarboekje, worden verleend aan kleine en middelgrote ondernemingen. Die waarborg kan maximaal slaan op drie tiende van het ontleende bedrag.

S. DE CLERCK

P. DEPREZ

M. DIDDEN
